

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1946 kl. 1 em.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 14, i anledning av väckt motion angående demokratisering av medaljutdelningen till statens befattningshavare.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, II: 84, av herr *Lindahl m. fl.*, har yrkats, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder för en demokratisering av medaljutdelningen till statstjänare i enlighet med i motionen framförda yrkanden.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttranden från *Yttranden.* generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, telegrafstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, domänstyrelsen och generaltullstyrelsen varjämte utskottet berett statstjänarkartellen, Statstjänstemännens riksförbund, Trafiktjänstemännens riksförbund, Tjänstemännens centralorganisation och Yrkeskvinnors samarbetsförbund tillfälle att yttra sig över motionen.

Generalpoststyrelsen påpekar, att ordet demokrati betyder en form för styrelser av stater, kommuner och fria sammanslutningar och under inga omständigheter torde kunna användas för att beteckna sättet för utdelning av belöningar, exempelvis medaljer, eller för att ange ett visst slags klädedräkt eller liknande. Då det här gäller ett område, där invanda betraktelsesätt spela en stor roll, vill det förefalla lämpligast att icke genomföra större förändringar än som betingas av önskemålet att den personal det gäller känner sig tillfredsställd. Om det anses att någon ändring måste vidtagas, skulle därför generalpoststyrelsen för sin del vilja ifrågasätta att de grupper, som hittills erhållit silvermedalj, i stället erhålla guldmedalj av 5:e storleken och att sålunda utdelningen av silvermedalj upphör.

Järnvägsstyrelsen, som icke anser sig kunna biträda det i motionen framförda yrkandet, framhåller bland annat, att då de mera krävande arbetsuppgifter, vilka åligga befattningshavare i högre grad, torde böra värderas högre än en tjänstgöring i obefordrade grader, synes den skillnad, som nu tillämpas vid medaljutdelningen, alltjämt böra äga bestånd.

Telegrafstyrelsen anser visserligen för sin del, att anledning saknas att påyrka någon mera djupgående omläggning av nu gällande grunder för medalj-

utdelningen, men vill icke framställa någon erinran mot en ändring i av motionärerna angiven riktning därest bland de personalgrupper, som i första hand beröras av frågan, förefinnes en mera utbredd mening om att en sådan ändring bör ske.

Vattenfallsstyrelsen anser likaledes att det skulle vara olämpligt att släppa graderingen beträffande medaljerna men att — därest likväl en ändring av nuvarande praxis skulle finnas påkallad — det möjligen kunde tagas under övervägande att begränsa antalet medaljvalörer till två, båda i guld.

Domänstyrelsen anser icke skäl föreligga för ett frångående av hittills tillämpade grunder för tilldelningen av medaljer.

Generaltullstyrelsen anser sig icke kunna taga någon bestämd ståndpunkt till den i motionen väckta frågan men framhåller likväl att det icke synes stridande mot syftet med förtjänstmedaljer, att dessa utdelas i olika valörer alltefter tjänsteställning.

Statstjänarkartellen säger sig helt dela de i motionen anförda synpunkterna och tillstyrker därför motionärernas hemställan.

Statstjänstemännens riksförbund, till vars synpunkter *Trafiktjänstemännens riksförbund* helt ansluter sig, finner de av motionärerna anförda synpunkterna beaktansvärda samt tillstyrker att medaljerna i fortsättningen utdelas i samma valör oavsett i vilken grad den medaljerade tjänstgör eller tjänstgjort.

Tjänstemännens centralorganisation anser den i motionen berörda frågan icke vara av sådan innebörd, att den berör TCO såsom intresseorganisation, varför organisationen avstår ifrån att yttra sig över motionen.

Yrkeskvinnors samarbetsförbund instämmer i motionärernas förslag samt framhåller, att det förefaller självklart, att man i ett demokratiskt samhälle vid utdelandet av ett förtjänsttecken icke bör gradera detta efter vederbörandes inplacering i löneskalan.

Utskottet. För egen del får utskottet anföra.

Den av motionärerna framförda tanken på en omläggning av principerna för medaljutdelning till statens befattningshavare har under senare år i olika sammanhang och från skilda håll aktualiserats. Orsaken härtill är den oformalighet, som anses vidlåda nuvarande praxis. Inom utskottet har funnits förespråkare för den tanken, att hela medaljväsendet nu vore moget att ställas på avskrivning. Såsom framgår av såväl motionen som remissyttrandena tycks dock bland befattningshavarna själva ett visst intresse förefinnas för medaljväsendets bibehållande. Härtill kommer det förhållandet, att såväl kommuner som enskilda företag i allt större utsträckning använda medaljutdelning såsom uttryck för erkänsla gentemot förtjänta befattningshavare. Men även på formella grunder har det legat utanför utskottets kompetens att taga ställning till medaljväsendets avskaffande.

Att det nuvarande systemet emellertid lämnar åtskilligt övrigt att önska ligger, såsom inte minst av remissyttrandena framgår, i öppen dag. Om två personer under många år tjänstgjort i samma lönegrad men den ene någon kort tid före medaljutdelningen befordras till högre, kan denne erhålla medalj i guld medan den andre får nöja sig med silver. Icke endast sådana något drastiska exempel ur verkligheten ha kommit det att för stora befattningshavaregrupper framstå såsom en mindre tillfredsställande ordning att medaljutdelandet graderas efter tjänsteställningen. Mera kvalificerad tjänst gottgöres ju dock med högre lön, medan det sätt, på vilket tjänsten skötts — den nit och redlighet som visats — genom medaljutdelningen erhåller sin honnör. För den nya värdering av arbetet i och för sig, som alltmer trängt igenom, representerar den hittillsvarande graderingen av medaljutdelningen en förgången tid. Det är denna tanke, som enligt utskottets mening motionärerna uttrycka med det i sammanhanget omstridda ordet »demokratisering». Till denna huvudsynpunkt anmäler utskottet sin anslutning.

En ändring av hittillsvarande praxis torde enligt utskottets mening nödvändig göra en utredning, varvid såväl motionärernas synpunkter som de olika remissinstansernas yttranden och frågan om medaljväsendets eventuella avveckling kan omprövas. Då emellertid motionens yrkande icke ger rum för så många utredningsalternativ har utskottet måst inskränka sig till att yrka bifall till motionen.

Med stöd av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att andra kammaren med anledning av förevarande motion, II:84, måtte för sin del besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder för en demokratisering av medaljutdelningen i enlighet med i motionen framförda yrkanden.

Stockholm den 16 maj 1946.

På utskottets vägnar:

MANNE STÅHL.

Närvarande: Herrar *Ståhl*, *Allard* och *Fahlman*, fröken *Olsson*, herrar *Svensson* i Stenkyrka, *Jönsson* i Lund, *Haeggblom*, *Odhe* och *Johnsson* i Skoglösa.
